

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล : สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบแห่ง

นายทวีศักดิ์ ถ้วนไพศาลนนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

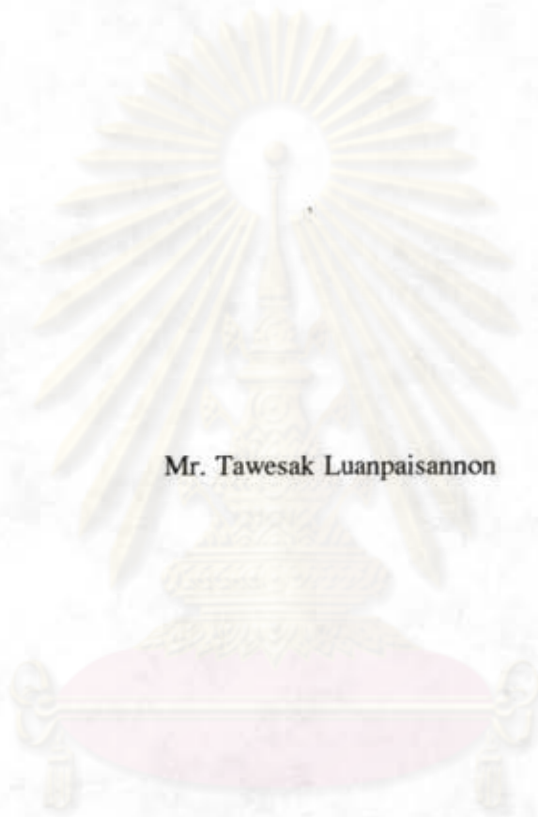
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-381-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL PROBLEMS ON SALVAGE : RIGHTS AND CIVIL LIABILITIES

Mr. Tawesak Luanpaisannon

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

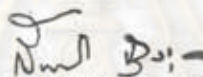
Graduate School

1996

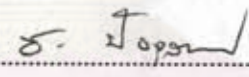
ISBN 974-634-381-5

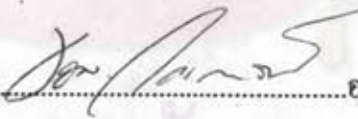
หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล : สิทธิ หน้าที่และ ความรับผิดชอบทางแพ่ง
โดย	นายทวิศักดิ์ ส้วนไพศาลนนท์
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. จุฬา สุขมานพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

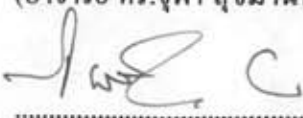

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพร ปิจูसानนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร.จุฬา สุขมานพ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริศ เอกจริยกร)

.....กรรมการ
(อาจารย์อรพรรณ พันสัทธนา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ทวีศักดิ์ ล้วนไพศาลนนท์ : วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล : สิทธิ หน้าที่และความ
รับผิดทางแพ่ง (LEGAL PROBLEMS ON SALVAGE : RIGHTS AND CIVIL LIABILITIES) อ.ที่ปรึกษา
: อ.ชยันติ ไกรกาญจน์ , อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.จุฬา สุขมานพ , 151 หน้า, ISBN 974-634-381-5

จากการที่กฎหมายไทยได้อ้างถึงการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลในพระราชบัญญัติการกักเรือ พ.ศ.2534
และในพระราชบัญญัติการจำนองเรือและบริมสิทธิทางทะเล พ.ศ.2537 แต่ในปัจจุบันไม่มีกฎหมายไทยที่กำหนดหลัก
เกณฑ์ สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดในเรื่องการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลโดยตรง การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา
ความเป็นไปได้ในการนำกฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันมาบังคับใช้กับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล

จากการศึกษาพบว่า การนำกฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันมาปรับใช้กับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลจะเกิด
ความไม่สอดคล้องกับหลักของการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลที่ปรากฏในอนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการช่วยเหลือ
กู้ภัยทางทะเล และหลักกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลในต่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควร
จัดให้มีการร่างกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลขึ้นโดยเฉพาะ โดยนำอนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยว
กับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลปี ค.ศ.1989 มาร่วมพิจารณาด้วย แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ภัย
ทางทะเลเป็นกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและความรับผิดทางแพ่งเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย กฎหมายเฉพาะ
ของไทยควรคำนึงถึงภาระความรับผิดที่จะเกิดขึ้นแก่เจ้าของเรือและเจ้าของสินค้าของไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C470937 : MAJOR LAW
KEY WORD: SALVAGE

TAWESAK LUANPAISANNON : LEGAL PROBLEMS ON SALVAGE : RIGHTS AND CIVIL
LIABILITIES. THESIS ADVISOR : CHAYANTI GREIGARN , THESIS CO-ADVISOR : Dr.CHULA
SUKMANOP, Ph.D. 151 pp. ISBN 974-634-381-5

Although the provisions of the Thai Arrest of Ship Act B.E.2534 (1991) and the Ship Mortgages and Maritime Liens Act B.E.2537 (1994) refer to Salvage, at present, there is no principle of Salvage in Thai law applicable directly for the regulation of rights, duties and liabilities arisen out of Salvage operation. This thesis focuses on the study of legal principles of maritime Salvage and the possibilities to apply the existing Thai legislation to settle Salvage disputes.

The study found that the application of the existing Thai legislation to Salvage cases will bring about conflicts with the principles of relevant international convention and foreign domestic laws. In the author's opinion, Thailand should enact Salvage law independently from other general laws. In the draft legislation, attention should be paid to the International Convention on Salvage 1989 and the burden that Thai shipowners and cargo interests would be carried.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติศ..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์และท่านอาจารย์ ดร.จุฬา สุขมานพ ที่ได้กรุณาให้ความเมตตาและสละเวลาอันมีค่ายิ่ง รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยท่านอาจารย์ทั้งสองท่านได้ให้คำปรึกษา และคำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดให้แก่ผู้เขียนเสมอมา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์ ประธานกรรมการ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริศ เอกจริยกร และท่านอาจารย์อรพรรณ พันธ์พัฒนา ที่ได้สละ เวลาเป็นกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งแนะนำ และให้แนวคิดอันมีค่าแก่การจัดทำ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนแล้วเสร็จ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีข้อผิดพลาดบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียง ผู้เดียว และหากมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคตแล้ว ผู้เขียนขอมอบให้แก่ท่าน ที่ได้เอื้อนามมาข้างต้น และทุกท่านที่มีได้เอื้อนาม แต่ได้ให้การสนับสนุนแก่ผู้เขียนทางใดทาง หนึ่ง มาในทันที

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทวีศักดิ์ ล้วนไพศาลนนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
กิตติกรรมประกาศ

บทที่

1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 สมมุติฐานและขอบเขตการศึกษา	3
	1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	1.4 วิธีการวิจัย.....	4
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2	บททั่วไป	
	2.1 ประวัติความเป็นมาของการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล	5
	2.2 ทฤษฎีและแนวความคิด ในการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล	10
	2.3 ประเภทของการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล	14
	2.4 ลักษณะการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล	16
	2.4.1 เงื่อนไขของการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล	18
	2.4.2 ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล	19
	2.4.2.1 เรือ (vessel)	20
	2.4.2.2 สินค้า (Cargo)	22
	2.4.2.3 ค่าระวางสินค้า (Freight)	24
	2.4.2.4 ซากเรือและสิ่งอัปปาง (Wreck)	24
	2.4.3 การช่วยเหลือชีวิตมนุษย์	25

สารบัญ(ต่อ)

บทที่

หน้า

2.4.3.1 การช่วยเหลือชีวิตมนุษย์และทรัพย์สิน (Life-Property Salvage)	26
2.4.3.2 การช่วยเหลือชีวิตขณะที่ผู้อื่นเข้าช่วยเหลือทรัพย์สิน (Independent Life Salvage)	26
2.4.3.3 การช่วยเหลือชีวิตโดยเฉพาะ (Pure Life Salvage)	28
2.4.4 ความหมายของอันตราย (Danger)	28
2.4.5 ระยะเวลาในการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Duration)	30
2.4.6 ผู้ช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Salvor)	31
2.4.6.1 ประเภทของผู้ช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล	31
2.4.6.2 การช่วยเหลือกู้ภัยเป็นการกระทำโดยสมัครใจ (Voluntariness)	32
2.5 ผลสำเร็จของการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Success).....	34
2.6 การช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลแบบมีสัญญา	36
2.6.1 ลักษณะของสัญญาช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล	37
2.6.2 แบบสัญญามาตรฐานของลอร์ดเกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Lloyd's Standard Form of Salvage Agreement)	38
2.6.3 บุคคลที่มีส่วนผูกพันตามสัญญาช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล	43
2.6.4 สัญญาลากจูงเรือ (Tug/Towage)	47
2.7 ผู้ช่วยเหลือกู้ภัยเป็นผู้ก่อให้เกิดอันตราย	48
2.8 การกระทำผิดในการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Misconduct)	49
2.9 มูลค่าสิ่งที่ได้รับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Salved Valued)	51
2.9.1 การประเมินมูลค่าที่ได้รับความเห็นชอบ	51
2.9.2 การประเมินมูลค่าที่ถูกต้องได้แย้ง	52
2.9.3 การประเมินมูลค่าโดยการตีราคา	56

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
	2.10 รางวัลตอบแทนการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Award)56
	2.11 บุริมสิทธิในการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล59
3	ความจำเป็นของการมีกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล ในประเทศไทย
	3.1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลในปัจจุบัน61
	3.1.1 พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.253462
	3.1.2 พระราชบัญญัติการกักเรือ พ.ศ.253463
	3.1.3 พระราชบัญญัติการจ้างเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ.2537.....64
	3.2 การปรับใช้กฎหมายไทยกับการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล.....62
	3.2.1 การช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล โดยไม่มีสัญญาและหลักนิติเหตุ65
	3.2.1.1 หลักจัดการงานนอกสั่ง67
	3.2.2 สัญญาช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล (Salvage Agreement)73
	3.2.2.1 สัญญาช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลและหลักนิติกรรมสัญญา73
	3.2.2.2 สัญญาจ้างทำของ76
	3.2.3 ผู้มีอำนาจกระทำแทนเจ้าของทรัพย์สินที่ประสภภัยมีฐานะเป็นตัวแทน ตามกฎหมายไทยหรือไม่79
	3.2.4 ผลตอบแทนที่ผู้เข้าช่วยเหลือกู้ภัยได้รับภายใต้กฎหมายไทย83
	3.2.4.1 ผลตอบแทนการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเลแบบไม่มีสัญญา ตามกฎหมายไทย83
	3.2.4.2 ผลตอบแทนจากการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล โดยมีสัญญา ช่วยเหลือกู้ภัยตามกฎหมายไทย85
	3.2.5 การนำหลักการอุดช่องว่างของกฎหมายตาม มาตรา 4 ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์มาบังคับใช้กับ การช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล86

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3 วิเคราะห์อนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล ค.ศ.1989	89
4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
4.1 บทสรุป	94
4.2 ข้อเสนอแนะ	97
รายการอ้างอิง	102
ภาคผนวก	105
ประวัติผู้เขียน	141

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย